

الإقناع

في الفقه الشافعي

مؤلف: أبي الحسن علي بن محمد بن حبيب الماوردي
المتوفى سنة ٤٥٠ هـ

تهيه وتدوين : دبیر خانه شورای مدارس مقدمات و متوسطه اهل سنت و جماعت جنوب ایران

سرشناسه

ماوردي، علي بن محمد، ۳۶۴ - ۴۵۰ ق

Mawardi, Ali ibn Muhammad

عنوان و نام پدیدآور : الإقناع / تالیف ابی الحسن علی بن محمد بن حبیب الماوردی؛ تهیه و تدوین دبیرخانه شورای مدارس، مقدمات و متوسطه اهل سنت و جماعت جنوب ایران .

مشخصات نشر : ارومیه : انتشارات حسینی اصل، ۱۴۴۴ ق = ۱۴۰۲ .

مشخصات ظاهری : ۳۹۹ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۹-۲۱۰-۴

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : زبان: فارسی - عربی. -- کتابنامه به صورت زیرلوسی.

موضوع : فقه شافعی -- قرن ۵ ق.

Islamic law, Shafi'i -- ۱۱th century

شناسه افزوده : شورای مدارس، مقدمات و متوسطه اهل سنت و جماعت جنوب ایران. دبیرخانه

رده بندی کنگره : BP ۱۷۵/۵

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۳۳

شماره کتابشناسی ملی : ۹۳۵.۲۲۳

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

ارومیه : خیابان طالقانی تلفن : ۰۴۴ ۳۲۳۵۲۴۰۳

نام کتاب : الإقناع في الفقه الشافعي

مؤلف : أبی الحسن علی بن محمد بن حبیب الماوردی

تهیه و تدوین : دبیرخانه شورای مدارس مقدمات و متوسطه اهل سنت و جماعت جنوب ایران

سال چاپ : اول / ۱۴۰۲

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

ناشر : انتشارات حسینی اصل

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۹-۲۱۰-۴

(پیشگفتار دبیر شورای مدارس مقدمات و متوسطه)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلاة والسلام على اشرف المرسلين سيدنا محمد و آله اجمعين.

سپاسگزار باری تعالی هستیم که زیر عنایات آن ذات بی عیب و همکاری مدرسین محترم مدارس، توانستیم برای هر درس از کتب منهج درسی اهداف رفتاری و تمارین و معنی کلمات بنویسیم تا مدرسین محترم با توجه به آنها بتوانند درس را بهتر ارائه داده و در تدریس آن وحدت رویه داشته باشند.

این پروژه طی پیشنهاد دبیرخانه و تصویب هیات مدیره وقت در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ با تشکیل کارگروه تالیف استارت خورده و ادامه یافت که بحمدالله اکنون (تابستان ۱۴۰۲) تعداد نه (۹) کتاب آماده چاپ شده است.

این مهم در آغاز توسط شیخ مهران محمود زاده با تقسیم کار بین مدرسین مدرسه خدیجه الکبری اوز شروع شد و بعد از آن دبیرخانه آنها را به مدرسین با تجربه در مدارس مختلف جنوب سپرد تا طی یک سال تحصیلی بررسی و در کنار تدریس خود آنرا تجربه نمایند که نکته نظرها و پیشنهادات به جا، محصول تلاش این عزیزان بود.

لذا، هیات مدیره و دبیرخانه شورای مدارس مقدمات و متوسطه اهل سنت و جماعت جنوب ایران قدر دان و سپاسگزار همه این عزیزان زحمت کشیده، می باشد و از جانب باری تعالی اجر بزرگ برای این صدقه جاریه خواستار است.

دبیر شورای مدارس مقدمات و متوسطه

اهل سنت و جماعت جنوب ایران

عبدالرحمن دهش

فهرست مطالب

٤	فهرست مطالب
٨	مقدمه
١٥	فصل اول: طهارة
١٦	الدرس الأول: أحكام الطهارة
١٨	الدرس الثاني: صفة الوضوء
٢١	الدرس الثالث: فروع الوضوء وسننه وهيأته
٢٤	الدرس الرابع: المسح على الخفين
٢٦	الدرس الخامس: ما يُوجب الوضوء
٢٨	الدرس السادس: الاستنجاء
٣٠	الدرس السابع: صفة الغسل
٣٢	الدرس الثامن: ما يوجب الغسل
٣٥	الدرس التاسع: أحكام الحيض والنفاس
٣٧	الدرس العاشر: إباحة التيمم
٣٩	الدرس الحادي عشر: فروع التيمم
٤٢	الدرس الثاني عشر: إزالة النجاسة
٤٥	فصل دوم: نماز
٤٦	الدرس الثالث عشر: كتاب الصلاة
٤٨	الدرس الرابع عشر: الأذان والإقامة
٥٠	الدرس الخامس عشر: شروط الصلاة
٥٣	الدرس السادس عشر: صفة الصلاة
٥٨	الدرس السابع عشر: فروع الصلاة وسننها
٦٠	الدرس الثامن عشر: ما سن من الصلوات
٦٢	الدرس التاسع عشر: ما عجز عنه المُصَلِّين
٦٤	الدرس العشرون: ما يبطل الصلاة
٦٧	الدرس الحادي والعشرون: الأئمة وما يتحملونه عن المأمومين
٧٠	الدرس الثاني والعشرون: الصلاة في السفر
٧٣	الدرس الثالث والعشرون: صلاة الجمعة
٧٦	الدرس الرابع والعشرون: هيئات الجُمُعَة
٧٨	الدرس الخامس والعشرون: صلاة العيدين
٨١	الدرس السادس والعشرون: صلاة الخسوف
٨٣	الدرس السابع والعشرون: صلاة الإستسقاء
٨٦	الدرس الثامن والعشرون: صلاة الخوف
٨٩	الدرس التاسع والعشرون: الجنائز
٩٣	فصل سوم: زكاة
٩٤	الدرس الثلاثون: كتاب الزكاة
٩٦	الدرس الحادي والثلاثون: زكاة البقر والغنم
٩٩	الدرس الثاني والثلاثون: زكاة الزرع
١٠١	الدرس الثالث والثلاثون: زكاة الثمار
١٠٣	الدرس الرابع والثلاثون: زكاة الذهب والورق
١٠٦	الدرس الخامس والثلاثون: زكاة المعادن
١٠٨	الدرس السادس والثلاثون: زكاة الركايز
١٠٩	الدرس السابع والثلاثون: زكاة التجارة
١١٢	الدرس الثامن والثلاثون: من تجب عليه الزكاة
١١٤	الدرس التاسع والثلاثون: زكاة الفطر

١١٦	الدرس الاربعون: قسم الزكوات.....
١٢٠	الدرس الحادى والاربعون: من لاتحل له الزكاة.....
١٢٢	فصل چهارم: روزه.....
١٢٣	الدرس الثانى والاربعون: كتاب الصيام.....
١٢٦	الدرس الثالث والاربعون: ما يفطر به الصائم.....
١٢٩	الدرس الرابع والاربعون: من ابيح له الإفطار.....
١٣٢	الدرس الخامس والاربعون: ما يستحب وما يكره فى الصيام.....
١٣٤	الدرس السادس والاربعون: الأيام التي سنّ صيامها.....
١٣٥	الدرس السابع والاربعون: الأيام التي نهى عن صيامها.....
١٣٧	الدرس الثامن والاربعون: الإعتكاف وثيلة القدر.....
١٣٩	فصل پنجم: حج.....
١٤٠	الدرس التاسع والاربعون: كتاب الحج.....
١٤٢	الدرس الخمسون: صفة الحج.....
١٤٩	الدرس الحادى والخمسون: ما يحرم فى الإحرام.....
١٥٣	فصل ششم: معاملات.....
١٥٥	الدرس الثانى والخمسون: كتاب البيوع.....
١٥٩	الدرس الثالث والخمسون: ما يتبع أصله فى البيع.....
١٦١	الدرس الرابع والخمسون: الرّبا.....
١٦٤	الدرس الخامس والخمسون: السلم.....
١٦٨	الدرس السادس والخمسون: النواهي فى البيع.....
١٦٩	الدرس السابع والخمسون: الإجازة.....
١٧٢	الدرس الثامن والخمسون: الزّهن.....
١٧٤	الدرس التاسع والخمسون: الضّمان.....
١٧٧	الدرس الستون: الحجر.....
١٨٠	الدرس الحادى والستون: الصّلح.....
١٨٢	الدرس الثانى والستون: الجوّالة.....
١٨٤	الدرس الثالث والستون: الشّركة.....
١٨٦	الدرس الرابع والستون: القراض.....
١٨٨	الدرس الخامس والستون: المُساقاة.....
١٩٠	الدرس السادس والستون: الوكالة.....
١٩٢	الدرس السابع والستون: الوديعة.....
١٩٤	الدرس الثامن والستون: العارية.....
١٩٦	الدرس التاسع والستون: القصب.....
١٩٩	الدرس السبعون: الشّفعة.....
٢٠١	الدرس الحادى والسبعون: إختاء الموات.....
٢٠٣	الدرس الثانى والسبعون: التّوقف.....
٢٠٦	الدرس الثالث والسبعون: الهبات.....
٢٠٨	الدرس الرابع والسبعون: اللّقطة.....
٢١١	الدرس الخامس والسبعون: اللّقيط.....
٢١٤	فصل هفتم: ميراث و وصيت.....
٢١٥	الدرس السادس والسبعون: كتاب الفرائض.....
٢١٧	الدرس السابع والسبعون: الفُرُوض.....
٢١٩	الدرس الثامن والسبعون: العَصَبَات.....
٢٢٢	الدرس التاسع والسبعون: الإسقاط وَمَن لَا يَرِث بِخَال.....
٢٢٤	الدرس الثمانون: أصول القراض وعولها.....
٢٢٦	الدرس الحادى والثمانون: الوضائيا.....

٦ ■ الإقناع في الفقه الشافعي

٢٢٩	الدرس الثاني والثمانون: العطايا في المَرَض
٢٣١	الدرس الثالث والثمانون: المَرَض
٢٣٣	الدرس الرابع والثمانون: الأوصياء
٢٣٥	فصل هشتم: نكاح
٢٣٦	الدرس الخامس والثمانون: النكاح
٢٣٨	الدرس السادس والثمانون: شروط النكاح
٢٤١	الدرس السابع والثمانون: من يحل نكاحها
٢٤٤	الدرس الثامن والثمانون: نكاح المشركات
٢٤٦	الدرس التاسع والثمانون: الغيب في المنكوحه
٢٤٩	الدرس التسعون: الصداق
٢٥٣	الدرس الحادي والتسعون: الثققات
٢٥٥	الدرس الثاني والتسعون: نَقَّة الأقارب والمماليك
٢٥٨	الدرس الثالث والتسعون: القسم والنشوز
٢٦١	الدرس الرابع والتسعون: الطلاق
٢٦٤	الدرس الخامس والتسعون: سنة الطلاق وبدعته
٢٦٧	الدرس السادس والتسعون: الإلشئناء في الطلاق
٢٦٩	الدرس السابع والتسعون: الطلاق بشرط وعلى صفة
٢٧٢	الدرس الثامن والتسعون: الطلاق إلى أجل
٢٧٣	الدرس التاسع والتسعون: الخلع
٢٧٥	الدرس المائة: الرجعة
٢٧٧	الدرس المائة والأول: العدد
٢٨١	الدرس المائة والثاني: الإيلاء
٢٨٣	الدرس المائة والثالث: الظهار
٢٨٩	الدرس المائة والخامس: الرضاع
٢٩٢	الدرس المائة والسادس: الخطأنة
٢٩٤	فصل نهم: جنايات
٢٩٥	الدرس المائة والسابع: الجنايات
٢٩٧	الدرس المائة والثامن: القصاص في الأظراف
٢٩٩	الدرس المائة والتاسع: الديات
٣٠٣	الدرس المائة والعاشر: العاقلة
٣٠٥	الدرس المائة والحادي عشر: القساعة
٣٠٧	فصل دهم: حدود
٣٠٨	الدرس المائة والثاني عشر: كتاب الخُدود باب حد الزنا
٣١١	الدرس المائة والثالث عشر: حد القذف
٣١٣	الدرس المائة والرابع عشر: حد شرب المُسكر
٣١٥	الدرس المائة والخامس عشر: السرقة
٣١٨	الدرس المائة والسادس عشر: قطاع الطريق
٣٢٠	الدرس المائة والسابع عشر: قتل أهل البغي
٣٢٢	الدرس المائة والثامن عشر: المُؤتد
٣٢٤	فصل يازدهم: جهاد
٣٢٥	الدرس المائة والتاسع عشر: الجهاد
٣٢٩	الدرس المائة والعشرون: قسمة الغنيمة
٣٣٢	الدرس المائة والحادي والعشرون: قسمة الفئء
٣٣٤	الدرس المائة والثاني والعشرون: كتاب الجزية
٣٣٧	فصل دوازدهم: شكار و ذبح
٣٣٨	الدرس المائة والثالث والعشرون: الصُيد والذباح
٣٤٢	فصل سيزدهم: خوراكيها و نوشيدنيها

۳۴۳	الدرس المائة والمائة والرابع والعشرون: الأطعمة والأشربة
۳۴۶	فصل چهاردهم: قربانی
۳۴۷	الدرس المائة والخامس والعشرون: الضحایا
۳۵۰	الدرس المائة والسادس والعشرون: العقیقة
۳۵۲	فصل پانزدهم: مسابقه
۳۵۳	الدرس المائة والسابع والعشرون: السبق والرئی
۳۵۷	فصل شانزدهم: قسم و نذر
۳۵۸	الدرس المائة والثامن والعشرون: الأیمان
۳۶۱	الدرس المائة والتاسع والعشرون: صفات البر والحنث
۳۶۴	الدرس المائة والثلاثون: النذور
۳۶۷	فصل هفدهم: قضاوت و شهادت
۳۶۸	الدرس المائة والحادی والثلاثون: أدب القاضی
۳۷۴	الدرس المائة والثاني والثلاثون: الدغوی والبیّنات
۳۷۹	فصل هجدهم: اقرار
۳۸۰	الدرس المائة والثالث والثلاثون: الإقرار
۳۸۳	فصل نوزدهم: شهادات
۳۸۴	الدرس المائة والرابع والثلاثون: الشّهادات
۳۸۹	فصل بیستم: بردگی
۳۹۰	الدرس المائة والخامس والثلاثون: العتق
۳۹۲	الدرس المائة والسادس والثلاثون: الولاء
۳۹۳	الدرس المائة والسابع والثلاثون: المُدیر
۳۹۸	الدرس المائة والتاسع والثلاثون: عتق أمّهات الأولاد

مقدمه

حمد و سپاس فراوان به درگاه پروردگار مهربان، و درود و سلام بی پایان نثار خاتم پیامبران و آل و اصحاب و پیروان سعادت‌مند حضرتش باد.

در حقیقت یکی از بزرگ‌ترین و باارزش‌ترین دانش‌ها، دانش فقه و شناخت احکام دین خدا است، چون با این دانش است که حلال از حرام و ناپاک از پاک و درستکار و شایسته از نادرست و ناشایسته و عبادت درست از عبادت نادرست و معامله و رفتار سالم از معامله و رفتار ناسالم تشخیص و تمیز داده می‌شود، آن وقت است که فرد مسلمان می‌تواند آگاهانه خدای خویش را عبادت کند و از روی بصیرت به پیشگاه او نزدیک شود و از روی هدایت با مردم پیوند برقرار نماید و آن‌گونه با آنان رفتار کند که دوست دارد با او رفتار کنند. انسان مسلمان هرگاه بدین مایه از علم و فهم و دانش رسید، به عمل خود و حسن عبادت اطمینان خاطر و آرامش قلب پیدا می‌کند، و نفس خود را از رنج جهل و نادانی و وسوسه‌های شیطانی رها می‌سازد، و به راه پیامبران و پیروان راستین آنان و شهدای راه حقیقت و بندگان صالح خدا می‌رود.

فقه در لغت به معنای فهم و در اصطلاح قواعدی است که درباره افعال مکلفین از قبیل واجب، مستحب، حرام، مکروه، مباح، صحیح و فاسد بودن و در مورد شرط سبب و مانع بودن چیزی بحث می‌کند. موضوع فقه افعال مکلفین و فایده آن شناخت عمل صحیح مسلمان از عمل نادرست و رسیدن به خوشبختی در دو جهان است. فضیلت فقه در کمال ارزش آن است چرا که به واسطه آن حلال و حرام شناخته می‌شود و امام ابوحنیفه رحمه الله آن را پایه گذاری کرد. فقه یکی از علوم شرعی هست منابع فقه در مذهب امام شافعی عبارتند از: قرآن مجید، سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم، اجماع امت و قیاس. حکم شرع در مورد فقه وجوب عینی به اندازه‌ای است که عبادت با آن درست است و مسائل آن، قضایای کلی همچون گفته‌های فقها: نماز واجب است و نماز وتر سنت است و اسم آن فقه است.